

UNIVERZITET U ZENICI
ZDRAVSTVENI FAKULTET

Nastavni program predmeta: PALIJATIVNA NJEGA

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
VI	OBAVEZAN	3(tri)	4	6	

ECTS po aktivnostima

Predavanja	Vježbe	Seminarski rad	Kolokvij	Pismeni ispit	Usmeni ispit
1,5	2	0,5		1	1

Nastavnik: doc.dr.sc.Sead Buturović
E-mail: sean@bih.net.ba

Saradnik: V.ASIST Meiiha Mutapčić
E-mail:

Predmeti koji su preduvjet za polaganje Nema

Cilj predmeta Upoznavanje sa problemima i tegobama koje imaju pacijenti koji se nalaze u terminalnoj fazi neke maligne bolesti, te načinima na koji se te tegobe rješavaju da bi se govorilo o "lijepoj smrti"

Kompetencije koje će student razviti

Shvatanje problema, te na taj način razvijanje sposobnosti i kompetencija da se to stanje koje je teško za samog pacijenta i njegovu okolinu riješi. Upoznavanje sa umiranjem kao jednim završnim procesom života, izbjegava se jedna i te kako prisutna "tabu" tema u modernom svijetu. Palijativna njega posmatra bolesnika u cjelosti, tzv. holistički pristup. Njegove tegove su multikauzalne, te imaju korijenje u biologiji, psiho-socijalnom statusu, emocijama te duhovnoj sferi.razvijanjem. Shvatanja , da samo djelovanjem u svim sferama može riješiti tegobe takvih pacijenata je najbitnija kompetencija koju će student razviti tokom slušanja ovog predmeta.

Program predavanja:

1.	Uvod u palijativni njegu, historijat, gosp. Cecyli Saunders
2.	Što je hospicij, organizacija, odnos hospicij –palijativna njega, organizacija i načini financiranja.
3.	Proces umiranja, teorija Kuebler -Ross
4.	Načini pomaganja-holistički pristup
5.	Uloga visoko educirane medicinske sestre, sestrinske dijagnoze (V. Handerson), vođenje sestrinske dokumentacije i sestrinska pomagala za postavljanje sestrinske dijagnoze.
6.	Psihosocijalna podrška, uloga duhovnosti. Teorija gubitka.
7.	Etičke dvojbe, teorija dvostrukog efekta, klizav teren, eutanazija, vrste eutanazije , alternativa palijativna njega.
8.	Komunikacijau palijativnoj njezi , vrste , problemi, dilema da li se pacijentu saopšti istina , gdje i kada, a kada ne.
9.	Liječenje simptoma, a najčeći simptom je bol, upotrebna analgetika , narkotika , rotacija opioida, opioidi sa dugotrajnim efektom, seling efekat. Ljestiva za mjerenje bola, vrste. Refleksna bol (Haedove zone)
10.	Duhovnost i proces umiranja, dobri i loši borci
11.	Kurativna i palijativna njega, kurativni i palijativni pristup

12.	Multidisciplinarni tim za palijativnu skrb , vodja tima , uloga visoko educirane medicinske sestre , uloga ljekara , duhovnika , socijalnog radnika, psihologa, fizioterapeuta.
13.	Način organizacije i financiranja palijativne skrbi , danas, u svijetu i kod nas.Perspektive.
14.	Bolesti imobilnosti- posebno dekubitus, značaj zdravstvene njege
15.	Odnos prema bolesniku koji umire, teorija dvostrukog efekta, klizav teren.

Program vježbi

1.	Što je palijativna njega, kako napraviti tim za palijativnu njegu, Tko je vodja tima.Kako se rješavaju problemi u timskom radi, kompetencija , autoritet Tko je vođa tima palijativne njege, Uloga diplomirane medicinske sestre.
2.	Tko vrši procjenu situacije i način na koji se ona vrši. Dnevni i sedmični sastanci. Testovi funkcionalne sposobnosti, praktično Karnofski indeks.
3.	Holistički pristup, istaći značaj psihosocijalne skrbi. Praktično imitacija rada psihologa , socijalnog radnika i duhovnika.
4.	Organizacija palijativne njege u kućnim uslovima-praktična prezentacija. Istaći razliku kućnog liječenja i palijativne njege. Pomoć porodici , rodbini i prijateljima. Praktični načini na koji se rješavaju problemi izgaranja na poslu.
5.	Odluka o davanju terapije, pacijentima na palijativnoj njezi-klizav teren. Praktično pitanje administracije antibiotika pacijentima koji se nale u završnoj fazi svoje bolesti(Karnofski indeks 20 i manje) kada imaju upalu pluća.
6.	Komunikacija u palijativnoj njezi- verbalna i neverbalna. Praktično načini verbalne i neverbalne komunikacijevjzbe na odjelima intezivnih njega onkoloških i neuropsihijatrijskih bolesnika.
7.	Bolesti imobilnosti- dekubitus, vježbe na odjelima onkologije, neurologije, teška depresija(psihijatrija), tretman dekubitusa kao hirurške rane , vjzbe na odjelima hirurgije.
8.	Faze umiranja (teorija Kuebler-Ross), značaj prisustva, ruka na tijelu-praktična vježba na odjelima onkologije , intezivnih njega, neurologije , psihijatrije .
9.	Uticaj duhovnosti na proces umiranje, teorija gubitka, istaći značaj duhovnika, posjet i razgovor sa vjerskim službenicima raznih konfesija.
10.	Sestrinske dijagnoze. V. Handerson-praktično rad na intezivnim njegama i hitnim prijemima.
11.	Sestrinska lista sa dijagnozom i planom zdravstvene njege- praktično formular za voidjenje sestrinske liste.
12.	Pomagala za postavljanje sestrinske dijagnoze: Baden , Knol i Nortonova skala za procjenu nastanka dekubitusa,Glazgov koma skala,Morseova ljestvica za procjenu rizika pada- praktično upoznavanje sa gotovim formularima za naveden procjene.
13.	Procjena bola- praktično vizuelna , numerička i multidimenzionalana ljestvica Praktični dio , vizuelna skala, numerička skala, Mc-Gillo-ova multidimenzionalna ljestvica.
14.	Rada visoko-educiranog medicinskog kadra u intezivnim jedinicama. Monitoring vitalnih funkcija- praktični dio rada u intezivnim jedinicama, kontrola vitalnih funkcija i njihov monitoring.
15.	Završna praktična demonstracija tima za palijativnu njegu. Sestra vodja tima , ljekar konsultant, angažovanje svih resursa, uključivanje lokalne zajednice, humanitarnih organizacija, solidarnih ljudi. Način financiranja rada tima-praktična imitacija.

Način izvođenja nastave	Predavanje "ex katedra" uz maksimalno korištenje materijala u elektronskoj formi, te dosta inter-aktivnog rada i razgovora sa studentima uz primjere iz praktičnog života	Način ocjenjivanja studenata	Ocjena od 5-10, uz opisan komentar
Literatura Korištenje do sada objavljenije literature iz to oblasti, uz redovno praćenje članaka, štampe iz svijeta o tom pitanju na inernet-u, članci o njezi i brizi za umiruće u " Nursing Times-u" dopisivanja sa konsulatntima, St. Christopher's hospice, 51-59 Lawrie Park road, London			
Obavezna	Saunders C, SykesN,: Palijativna skrb u završnoj fazi maligne bolesti (III englesko izdanje- prevod, Školska knjiga-Zagreb, 1996.),Buckman R.; Ne znam što reći.Kako pomoći i podržavati umiruće (prevod s engleskoga sedmog kanadskog izdanja , Školska knjiga, Zagreb, 1996. Jušić A,: Hospicij i palijativna skrb, Školska knjiga , zagreb, 1995.		
Dodatna	Mršić-Krmpotić Z, i sar.; Internistička onkologija, Medicinska naklada, Zagreb,2004. SykesN, :O hospicijskom pristupu boli i problemima kućne palijativne skrbi, Liječnički vijesnik, 1997. Fučkar G,:Uvod u sestriinske dijagnoze, 1996., Twycross GR Lichter: The terminal phase,; Oxford textbook of paliative medicine, Oxford medical publication, 1999;977-992. Brunner LS,: Texbook of medical-Surgical nursing, 1988. Hančević J, i sur.; ABC hirurgške svakidašnjice, Medicinska naklada, Zagreb, 2005.		
Obaveze studenata: Prisustvo predavanjima-da Prisustvo interaktivnoj seminarskoj nastavi-da Polaganje parcijalnih ispita u dogovora sa voditeljem predmeta-da			